

SKULDSETTIR FYRI DRÁPSROYND

LANDAVEGNUM

Tað stóð eina løtu um lív, tá ið ein ungur maður stutt eftir midnátt fríggjanáttina varð álopin av tí, sum lögreglan metir vera í øllum førum fyra fólkom. Leygardagin vóru tí tveir mans settir fram í grundlógaravhoyring í Føroya rætti, meðan tveir

aðrir vóru settir fram sunnudagin. Í báðum førum var referatforboð, so miðlarnir sleppa ikki at endurgeva tað, sum fór fram, eftir at skuldsetingarnar vórðu lisnar upp. Allir fyra menninir eru skuldsettir fyri drápsroynd og í øðrum lagi grovan harðskap. Teir báðir, sum vóru

í rættinum leygardagin, eru varðhaldsfongslaðir í fyra vikur, meðan teir skulu síta í isolatión í eina viku. Hini báðir, sum vóru í rættinum sunnudagin, vóru leyslatnir, tí rætturin metti ikki neyðugt at varðhaldsfongsla teir.

Teoriir um hví fólkk taka lív

Barbara Holm

– Tað eru nógvar ymiskar teoriir og ymiskar orsøkir til, at fólkk taka lívið hjá sær sjálvum ella øðrum. Ein sosiologisk teori hjá Durkheim sigur, at um tú verður sogin for langt inn í felagsskapin, so hvørvir tín egni samleiki, og tað kann dríva teg so langt. Um tú hinvegin er for langt burtur frá tí kollektiva samfelagnum, ja so kanst tú kenna teg heimleysan og uttan týdning ella ávirkan, og tað kann eisini dríva teg so langt, sigur Heri Kragesteen, sálarfrøðingur.

Morð er ikki gerandis-kostur í Føroyum og tí eru orsøkirnar fyri slíkum ikki lýstar væl her heima á klettunum. Men mangar teoriir eru skrivaðar um, hví menniskjan kemur so langt út, og ymiskar orsøkir eru til, at fólkk uppliva tað neyðugt at fara so langt.

Émile Durkheim, franskur sosiologur, hevur skrivað og granskað nógv í sjálmorð, og hann finnur eina møgulega teori í menniskjans sambandi við felagsskapin. Tí felagsskapurin er tað, sum definerar okkum sum menniskju í ógvuliga stóran mun. Men Durkheim vísir á, at kemur tú ov nær felagsskapinum – verður tú sogin so langt inn, at tín egni samleiki hvørstur og tú gerst ráðaleysur. Ert tú

hinvegin ov langt burtur frá felagsskapinum, so kanst tú kenna teg uttan týdning í heila tikið og tú missir alt sjálvsvirði. Teoriini frá Durkheim sigur tí, at tað snýr seg um at hava eina javnvág í felagsskapinum so, at fólkk sleppa at liva egið lív og kortini eru knýtt at umhvørvinum tey liva í.

Ein onnur teori er meira sálarfrøðilig. Kendi sálarfrøðingurin Freud sigur, at inni í okkum hava vit kærleiksfulla drívmegi, men vit hava eisini tað øvugta – eina destruktiva drívmegi. Onkuntíð venda vit teimum kenslunum móti øðrum og onkuntíð móti okkum sjálvum. Og her er tað tann sálarfrøðiliga hjálpin, sum skal til.

– Ivaleyst eru nógvar før-

oysk dømi um, at familja ella nærumhvørvið traðkar til, tá ið mann sær, at ein persónur stríðist sálarliga, og soleiðis fær mann hjálpt fólki áðrenn tað kemur so langt, sigur Heri Kragesteen.

So kenna vit eisini til dømi um, at fólkk hava tann hugburð, at tey einstøku fólkin einki eru verd – tað er bert felagsskapurin ella til dømis trúgvin tað snýr seg um. Og hevur tú onga virðing fyri tínum medmenniskjum, so kanst tú lættari koma hartil, at tú metir morð ella sjálmorðsbumbur til dømis eru vegurin fram.

